

Cenzurat: CORNELIU SALÇA.

Anul IV.

Aiud, 20 Septembrie 1928. No. 29.

Amicul Şcoalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului şcolar, al Comitetului şcolar judeţean
şi al Asociaţiei învăţătorilor din judeţul Alba.

Apare săptămânal cu excepţia lunilor Iulie—August.

Un număr 3 lei.

Director: MARIAN SASU.

Prim colaborator: TOMA COCIŞIU

COLABORATORI:

I. Aldea, Jer. Ciungan, I. Dobre, A. Duvlea, P. Petringenar,
A. Popa, Elena Dr. Stoianovici, I. Raica, T. Trifa, V. Zdrenghea.

ABONAMENT: 150 lei pe an pentru membrii corpului didactic, iar pentru comitele şcolare
şi partic. 180 lei. Redacţia şi Administraţia la biroul Revizoratului şcolar — Aiud.

Manualul didactic

de Ier. Ciunganu, înv. dir.

Un nou an şcolar ne bate la uşă şi cu el chestiunea manualelor didactice ne trece iarăşi pe dinnainte. În faţa pleadei de autori didactici — cari fiecare ar dori să ferească şcoala românească prin *manuale bune*, — în faţa întinsei reclame ce se face, învăţătorul rămâne de multe ori foarte încurcat. Căci într' adevăr fiecare autor, sau grup de autori, aduc câte-o inovaţie, câte-o îmbunătăţire în manualele lor, prilejuind natural şi noi scăderi, pe cari autorii nu sunt bucuroşi a le vedea şi a le recunoaşte.

Înainte de-a arăta, criteriile după cari să se aleagă un bun, sau mai bine zis un *aproape bun* manual didactic ar fi potrivit să vedem ce anume importanţă şi atenţiune trebuie să i se dea acestuia în şcoală.

A fost o vreme, şi azi nu suntem departe de ea, căci cei mai mulţi am trăit-o, când manualul didactic era idolul şcoalei fiind considerat ca bază a întregului învăţământ. Profesorul îşi flueră lecţia tot după textul rigid al manualului, iar de cele mai multe ori nefăcând nici această treabă, observa ca cele cuprinse

într'însul să se memorizeze aidoma. Inutil să mai spunem că ideile autorului erau sacre; ele nu se puteau critica cu niciun preț și nici măcar elabora într'o formă mai mult sau mai puțin personală.

Această importanță exagerată și rău înțeleasă, atribuită manualelor fiind detestabilă pentru învățământ, a făcut pe mulți pedagogi să excludă cu totul manualele din practica învățământului lor, ca pe niște instrumente nu numai nefolositoare dar chiar vătămătoare pentru următoarele motive (1):

1. *Cărțile* sunt paravane ce izolează pe elevi de realitate.
2. Suprimă intuiția în natură.
3. Prezintă de-a gata multe cunoștințe elevului, pe cari el însuși sub conducerea educatorului le poate afla.
4. Nu pot aduce creerului conținutul de impresii ce ni-l oferă intuiția în natură.
5. Înlocuiește convingerea activă cu o încredere oarbă pasivă, — deci face pe elev credul.
6. Suprimă libertatea de gândire, fiindcă gândește autorul cărții în jocul elevului.
7. Îndeamnă pe elevi să nu fie atenți la explicațiile profesorului („găsesc eu explicațiile în carte“, zic ei).
8. Fiind aceleași pentru toți, manualele uniformizează spiritele și nu respectă individualitățile, etc.

Gândește oare cineva la aceste neajunsuri ale cărții de școală, cari desigur, dacă nu se pot generaliza, există totuși, fiind izvorâte din *reaua întrebuintare a cărții?*

Îndeosebi manualul are consecințe grave când se înlocuiește intuiția în natură cu cea din el. Aceasta se înlămplă de multeori din ignoranță ca și din indolență. Am avut învățători cu „cvalificațiunea“ în toată regula și totuși cele mai multe lecții ale lor se făcem prin insipidul „luași mai departe“ !.

Condamnarea manualelor de către unii pedagogi este desigur o exagerare, dar aceasă exagerare era foarte necesară pentru a mai tempera puțin idolatria față de ele. Deci în loc ca

(1) Rousseau e cel mai neîmpăcat dușman al cărților. „Emil nu învață nimic pe de rost. Cărți! ce tristă mobilă pentru vârsta sa! Dacă nu știe nimic pe din afară, el știe mult din experiență, etc“.

Vezi N. Moiescu „Școala educativă“ ed. Casei Școalelor.

manualul să devină plaga învățământului și să ajungă a fi interpretat ca cărțile lui Aristoteles în evul mediu, se cere ca el să ne rămâne un auxiliar prețios în învățământ, atât elevilor cât și dascălilor.

Avem și argumente în favoarea acestei păreri.

Mai întâi este acea neprețuită valoare a cărții ca mijloc de cultură și educație — (e vorba de cartea bună!). Să ne gândim un moment la virtutea și energia ce găsiu vechii Eleni în Iliada și Odissea lor, — la nesecata reculegere ce-o găsec popoarele nordice în lectura Bibliei. Nu e aci locul să discuțăm valoarea cărții, iar Rousseau nu trebuia să uite că-și datorește celebritatea numai cărților, el însuși fiind autodidact.

Dacă școala românească cere dezvoltarea gustului de citit, ce presupune un exercițiu îndelungat, aceasta n'o putem face fără manuale-

De altfel chiar și învățământul științific profită foarte mult din lectură, căci în bucățile literare obiectele se pot înfățișa în forme și stări ideale. Deci aci lectura are rolul de-a recâștiga interesul pierdut sau banalizat prin dese observări ale exemplarului în natură.!

Azi dupăce manualul a devenit o ocupație predilectă a multora — chemași și nechemași — el a decăzut atât din punct de vedere tehnic cât și al fondului, iar caracterul lor esențial este mediocritatea. Altădată scriau manuale pentru școala românească un Maiorescu, Creangă, Odobescu, Borgovan, Slavici, etc. cari cu tot talentul lor, nu le profanau prin producțiile lor seci, ca cei actuali.

Alt neajuns al manualelor noastre este *centralismul* „tiran,” cum se exprimă un coleg tot în această revistă. Toate manualele se scriu la București și pentru București. Dintre autorii actuali numai d. Apostol Culea se laudă a fi înlăturat acest neajuns prin introducerea bucăților pe medii și regiuni, — dar chesțiunea limbajului, pentru provinciile alipite, va rămânea totuși nerezolvată, multă vreme.

Cursurile de vară ale școlilor de ucenici.

În vara aceasta On, Minister al Instrucțiunii a aflat de bine a chema la cursul de perfecționare din Oradea pe toți directorii și învățătorii dela școlile de ucenicii mai ales din ținuturile Transilvănene, Maramurăș, Bănat și Crișana și mai puțini din Muntenia și Moldova.

Aceasta e o dovadă mai mult că și pentru acest ram de învățământ muncitoresc, părăsit până acum, începe să licărească o aureolă mai prielnică.

De fapt în orașele din ținuturile Transilvanene sunt cam la 50000 ucenici industriali și comerciali la școlile de ucenici pe cari ii aganjează părinții sau susținătorii pe mai mulți ani la patroni. Acești ucenici cu puține excepțiuni sunt vitreg tratați de către patroni, doar pentru ei cursurile serale, formează în majoritatea cazurilor, un fel de recreație. De aici vechea zicăă că ucenicia e un fel de purgator prin care are se treacă fie-care măestru.

Corpul didactic dela școlile de ucenici e recrutat în genere din învățătorii primari, cărora le-a făcut chiar bine împotriva cunoștințelor dela acest curs, ba chiar apercerea multor lucruri noi cu adevărat folositoare și necesare la predare în școală.

În vara aceasta cursurile sau început în 5 August și au luat sfârșit în 25, fiind aranjate de On. Minister al Instrucțiunii prin subalternii săi în orașul da graniță Oradea Mare. Oraș cu o populație românească disparentă. Ce scop au urmărit organizătorii acestor cursuri prin aceia că le-au pus chiar la Oradea. ? E ușor de înțeles. Pe deoparte ca să cunoască cursiști ce lupte au să îndure conducătorii noștri intelectuali, așezați într'o massă atât de compactă cu minoritari cum e orașul Oradea dela granița de cătră Ungaria vecinic cu o atmosferă turbulentă, — iar pe de altă parte să știe colegii din numărăosele centre minoritare ardeleni la rândul lor, cum vor și trebuie să lucreze pentru romanizarea crașelor.

Cursurile din Orade cu drept cuvânt au fost la înălțimea cuvenită. Ele au fost conduse de eminentul și de toți cursiști mult iubit și stimatul domn Inspector General A. Sterian, care în cel mai mare grad este și organizatorul școlilor de arte și meserii din țară.

DI Insp. Gen. Inginer A Steriau a fost secundat de profesorii conferențieri și predători d-ul Insp. șef Bota, d-ul Insp. al școlilor de ucenici Lăpădatu Dnl. Ing. Săceanu apoi dnl. Ing. Vasilache, dnl. Insp. Botez dnl Insp. Trandafir, toți și-au impus o adevărată misiune de apostolat în predarea sistematică și metodică a vastelor cunoștințe din domeniul științelor pedago-

gice, matematice tehnologice, și mai ales a desenului, industrial geometric și ornamental.

Nu a fost mai de puțină însemnătate nici conferința Dlui Inspector Vulpe dela Timișoara care ne-a spus atât de bine și temeinic valoarea incontestabilă ce o au căminele de ucenici la orașe și felul lor de a se înființa.

Cum la aceste cursuri au participat și domniile directori și măestri dela aproape toate școlile de arte și meserii din țară, dănsii au luat parte cu noi cei dela ucenici la masă comună, în dormitoare comune la ascultarea unor conferințe comune. Din aceste conveniri s'a putut vedea între diferitele bresle de muncitori intelectuali cu aceiași tendințe o viață colegială un spirit de armonie și o unire sufletească tot mai expresivă.

Deplina noastră mulțumire și recunoștință să cuvine și conducătorilor Seminarului Gr. cat. din Oradea pentru ospitalitatea cu care ne-a găzduit în seminar.

De încheiere țin să amintesc că dacă sa vor intensifica și pe viitor aceste cursuri, precum s'a făcut amintire la încheierea lor, va fi o puternică cheazășie că învățământul muncitoresc se va desvolta tot mai mult spre întărirea și înflorirea orașelor transilvănene, cari actualmente nu sunt a-le noastre, și spre ajungerea țintei supreme, romanizarea acestor orașe.

Zlatna, 1928.

Petru Petringenar.
fost cursist.

Reculegeri

adunate și aranjate de Ger. Leu, inv.

Instrucție fără educație.

Oamenii învățați dar lipsiți de moralitate sunt desigur cei mai primejdioși agenți pentru corupțiunea unei societăți și pentru decadența unui stat. Oamenii învățați dar lipsiți de energie sunt niște jucării în mâna celor ce știu să voiască și să execute cu hotărîre voința lor.

*

Gh. Adamescu.

Cunoștințele fiindcă se uită, se pot compara cu apa care curge, pe când deprinderile morale, intelectuale și sociale sunt pietrele cari rămân.

Când cineva are instrucție, știință multă și n'are educație, purtări bune, i se zice în popor că e brânză bună în burduf de căine.

*

N. Moisescu.

Civilizația actuală și societatea.

... Civilizația, departe de-a îmbunătăți pe om moralicește și a-l emancipa de sine însuși, nu face precum a pornit în timpurile noastre, decât a crea că orice putere ce ea desvoltă în noi și o nouă trebuință nepotrivită cu starea reală în care ne aflăm.

*

Pr. A. Contacuzin.

Intr'o societate în care fiecare vrea să pară mai mult decât este, în cari aleargă toți după viața luxoasă, în care bunele moravuri și onestitatea, ca și principiile moralei creștine sunt socotite ca lucruri vrednice de disprețuit, acolo va avea fiecare dorinți mai multe și mai mari decât puțința de-a le satisface și astfel individul va fi nenorocit.

*

Gh. Adamescu.

Libertatea.

În fiecare societate individul luptă pentru libertate și pentru apropiere, pe când statul sau guvernul luptă pentru autoritate și astfel se formează două curente opuse.

Omul slab vorbește totdeauna în numele libertății dar, îndată ce devine tare începe a vorbi în numele autorității, a forții.

Credința mea este că va veni curând timpul când Românii vor înțelege că nici libertatea nu este anarhie, nici legalitatea nu este despotism.

*

Ion Ghica.

Urăsc tirania, dar mi-e frică de anarhie

*

Heliade Rădulescu.

Midas (1) a fost odată iubit dar nu temut și nefiind puternic el se gândia că numai omul puternic e fericit. A ajuns apoi temut dar n'a mai fost iubit, a fost puternic dar s'a simțit singur și ... poate omul singur fi fericit?

În fiecare om — în unul mai mult, în altul mai puțin — copilul trăiește până la sfârșit. Dar și mai mult, în fiecare trăiește acel dor, mai adesea nelămurit, de libertate largă, nețăr-murită.

Ion Gorun.

(1) În mitologia greacă, împăratul Frigiei.

Partea oficială.

Toate ordinele și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștientios de către cei vizați.

Obiect: Orele oficiale la biroul Revizoratului școlar.

No. 2785—1928.

Ne vedem din nou siliți ca să comunicăm tuturor, că orele oficiale la biroul Revizoratului școlar sunt dela 8—2. Particularii numai în orele aceste își pot rezolvi chestiunile la revizoratul nostru E strict interzis a căuta pe revizori la locuințele lor în chestiuni oficiale.

Dar și la biroul revizoratului e strict interzis a se prezenta învățătorii dacă n'au permis de concediu în regulă. Asemenea rugăm pe domnii învățătorii a sfătui pe săteni să nu alerge pentru toate nimicurile pe la Revizorat, ci dacă au ceva de reclamat atunci să folosească poșta, așteptând ca chestiunile lor să fie rezolvite la timpul lor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Obiect: Tabloul sumar al elevilor înscriși:

În temeiul ordinului Nr. 104.599—1928 și în vederea înființării posturilor noi în învățământul primar, avem onoare a Vă face cunoscut că Onor. Minister a dispus, ca să se aprobe înființarea acestor posturi numai în caz dacă se va constata în primele zile ale luni Septemvrie 1928, că numărul elevilor cari urmează regulat după ce s'au înscris, este cel legal.

De îndată ce se va constata, că numărul elevilor va scade sub cel legal, Ministerul va lua măsuri de suprimarea postului chiar în cursul anului școlar. Pentru a putea satisface ordinului sus citat. Vă invităm ca să ne trimiteți cu reintoarcerea postei tabloul sumar al elevilor înscriși, repartizați pe clase.

Obiect: Îndeplinirea obligațiilor cuprinse în Art. 27 din Regul. pt. aplic. legii inv. primar.

Directorii școalelor rurale sunt invitați să ne comunice cu reintoarcerea postei dacă au îndeplinit sau nu obligațiunile cuprinse în Art. 27 din Regulam. pt. aplicarea legii inv. primar. Contrar vor fi amendați cu 500—1000 lei, conform art. 20 din lege.

No. 852—1928.

Obiect: Achitarea cotei de 15%.

Invităm pe toate comitelele noastre școlare care sunt în restanță cu cota de 15% de pe anii trecuți și anul curente să ne achite imediat sumele ce ni-se cuvin. Contrar suntem siliți să urmărim pe cale judecătorească toate venitele comitetului școlar indolent.

Prefect-Președinte,
Dr. Vancea

Revizor-Secretar,
M. Sasu.

ȘTIRI.

* *Astăzi am expediat chitanțele de pe luna Sept. a. c.*

* *Învățătorii, numiți pentru întâia dată în județul nostru, din lipsa de date n'au putut fi luați în Statele de plată de pe luna Septembrie. Acești învățători își vor primi salariul de pe Septembrie — întru cât sunt în drept — deodată cu salariul de pe luna Octombrie.*

* *Tabloul detașerilor și al suplینirilor a fost întocmit și înaintat On. Minister spre aprobare. Avizul se așteaptă din zi în zi.*

AVIZ!

Cooperativa Învățătorilor — Aiud, organizată din nou, s'a aprovizionat pentru anul școlar 1928/29 cu tot felul de manuale și rechizite școlare de prima calitate pe care le desface pe lângă cele mai moderate prețuri și cele mai avantajoase condiții de plată. Domnilor învățători, comitetelor școlare și negustorilor dela sate li-se acordă 10% rabat. Domnii învățători-indiferent că sunt sau nu membrii, sunt rugați cu stăruință, ca să sprijinească aceasta instituțiune învățătorescă, care urmărește un scop filantropic-altruist.

Consiliul de Administrație.